

การยอมรับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร บ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง
อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

Adoption of Sufficiency Economy Philosophy by Farmers in Ban Maesa Mai,
Pong yang Sub-district, Mae rim District, Chiang Mai Province

ปิยะ พลະปัญญา

Piya Palapanya

สาขาวิชาการพัฒนาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ 50290

Department of Agricultural Extension and Communications, Faculty of Agricultural Production

Maejo University, Chiang Mai, Thailand 50290

*Corresponding author: piya_p@mju.ac.th

Received: June 7, 2018

Revised: September 20, 2018

Accepted: September 25, 2018

Abstract

The objectives of this study were to study adoption of knowledge from the concept of sufficiency economy to farmers in Ban Maesa Mai, Pong yang Sub-district, Mae rim District, Chiang Mai Province. The samples of the study were 350 farmers. The analysis was done by software program for social science research. Obtained data were analyzed for finding descriptive statistics, frequency, mean, and percentage were used in this study.

The study found that most farmers do not have experience in accordance with the Philosophy of Sufficiency Economy. More than half have no experience in training on the Philosophy of Sufficiency Economy. And most of them do not have the experience to study the Philosophy of Sufficiency Economy. The level of acceptance of the Philosophy of Sufficiency Economy of the farmers found that three issues were accepted by farmers in high level: practical principle, self-reliance, and sufficient implementation in other aspects. Three issues were accepted by farmers in medium level including doing career according to sustainable sufficiency, basic needs, and agricultural way of life. Problems, obstacles and suggestions found that farmers encountered problems. 1) Access to farmers was difficult because farmers are hill tribes, Perception of the dispatcher may be unclear. 2) The content may be difficult to understand. Senders cannot interest the content. 3) The communication channels are not available to the knowledge. 4) New knowledge exposure of farmers is not enough. The suggestions for information exposure of farmers are: 1) Senders should be able to communicate in the local language. 2) The channels should use effective media to communicate with farmers and 3) receivers should be the enthusiastic to learn the new knowledge.

Keywords: Sufficiency Economy, Adoption, Chiang Mai Province

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการยอมรับความรู้จากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกร บ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 350 คนเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และร้อยละ (Percentage)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครึ่งหนึ่งไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับการยอมรับเรื่องแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีระดับการยอมรับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นการปฏิบัติตน หลักการพึ่งพาตนเอง และการนำไปปฏิบัติต้องมีความพอเพียงในด้านต่างๆ ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นการทำอาชีพที่สอดคล้องกับแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิต และการดำเนินชีวิตทางภาคเกษตร ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการยอมรับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรบ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเกษตรกรประสบปัญหาในประเด็น 1) การเข้าถึงเกษตรกรทำได้ยาก เนื่องจากเกษตรกรเป็นชาวเขา การรับรู้เรื่องของผู้ส่งสารอาจไม่ชัดเจน สื่อสารไม่ตรงกัน 2) เนื้อหาสาระบางที่เข้าใจยาก ผู้ส่งสารไม่สามารถทำให้เกษตรกรสนใจเนื้อหาได้ 3) ช่องทางการสื่อสารการเข้าถึงหมู่บ้านไม่ยาก แต่ไม่มีหน่วยงานใดเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง 4) การเปิดรับความรู้ใหม่ ๆ ของเกษตรกรยังไม่มากพอ ส่วนข้อเสนอแนะในการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกร ได้แก่ 1) ควรมีผู้ส่งสาร

ที่มีความรู้ และความสามารถในการสื่อสารภาษาท้องถิ่นได้ 2) เนื้อหาควรใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารกับเกษตรกร 3) ผู้รับสารควรมีความกระตือรือร้น ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่เรียน พร้อมทั้งจะเปิดรับความรู้ใหม่ๆ

คำสำคัญ: เศรษฐกิจพอเพียง, การยอมรับ, จังหวัดเชียงใหม่

คำนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีหรือวิทยาการทางการสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งวิทยาการต่างๆ ได้ถูกนำมาใช้ในการผลิตและส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีจากแหล่งความรู้ไปยังผู้ใช้ต้องใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนาประเทศระยะยาว ซึ่งจะมีผลกระทบทางลบต่อชุมชนได้ โดยเฉพาะชุมชนเกษตรที่ยังไม่มีความสามารถในการแข่งขันสูงเพียงพอ จึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร และชุมชนให้มีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการพึ่งตนเองเป็นหลัก

อย่างไรก็ตามที่ผ่านมามีหลายหน่วยงานได้รณรงค์ ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ทั้งเกษตรอินทรีย์และเศรษฐกิจพอเพียงสู่ประชาชนกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศเมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจหรือราคาผลผลิตเปลี่ยนแปลงจะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด การเผยแพร่เพื่อให้เกิดการยอมรับไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ได้นำสื่อหลายประเภทมาเผยแพร่แก่เกษตรกรในขั้นตอนต่างๆ โดยสื่อที่ใช้จะเป็นสื่อประเภทเดียวกันหรือหลายๆ สื่อผสมผสานกัน เช่น สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ตามความเหมาะสมกับพื้นที่ที่พัฒนา และเข้ากันได้กับผู้รับสารและเนื้อหาที่ต้องการที่จะเผยแพร่ แต่ทั้งนี้วัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่จัดทำสื่อต่างๆ อาจไม่บรรลุผล เพราะตัวเกษตรกรที่เป็น

ผู้รับสารต่างๆ เหล่านี้จะมีกระบวนการในการแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ ตีความและเข้าใจแตกต่างกันไปตามสภาพของสารที่เขาได้เปิดรับมาจากสื่อต่างๆ ในปริมาณและคุณภาพที่ไม่เท่ากัน กระบวนการสื่อสารจึงส่งผลกระทบต่อการยอมรับเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในแต่ละคนที่จะนำไปปฏิบัติได้ไม่เหมือนกัน ขณะเดียวกันสื่อที่เผยแพร่การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงร่วมกันของเกษตรกรมีน้อยหรือไม่มีเลย ซึ่งทั้งสองส่วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและสังคมเกษตรกรของไทยเป็นอย่างยิ่ง ที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความต้องการในการศึกษาการยอมรับความรู้จากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกรบ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปเป็นแนวทางประกอบการพิจารณา การวางแผนในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อื่นๆ โดยผ่านปัจจัยทางการสื่อสารดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกรบ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยงอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนจากครัวเรือนทั้งหมด 2,652 ครัวเรือน ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ Yamame (1967) จากการเปิดตาราง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้คือ 350 คน โดยมีขั้นตอน และวิธีการดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ระบุ เพื่อศึกษาระดับการยอมรับแนวคิดปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงของการเกษตรกรปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนี้สามารถวัดสิ่งที่ต้องการได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ ผู้วิจัยจึงได้มีการทดสอบเครื่องมือดังนี้

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) การสร้างแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้ ได้นำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ รวมถึงตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อนำกลับมาแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบความเชื่อมั่นกับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามแบบของ พวงรัตน์ (2540)

ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผลการทดสอบความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า 0.70 เพื่อให้ได้ความเชื่อถือในระดับที่ยอมรับได้ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง ซึ่งผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.74

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้อง และใช้วิธีการวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูล

ผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่าระดับการยอมรับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรใน 6 ประเด็นเป็นดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติตน พบว่า เกษตรกรมี การยอมรับในระดับมาก (4.15) โดยแยกรายประเด็นดังนี้ ร้อยละ 73.7 เกษตรกรได้รับการยืนยันมากที่สุดในเรื่องการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและซื่อสัตย์ ร่องลงมา คือ การใช้

ภูมิปัญญาพื้นบ้านและที่ดินเป็นทุน ร้อยละ 70.6 และการมีสติมั่นคง มีปัญญา นำความรู้ความเข้าใจมาปรับใช้ในวิถีประจำวัน ร้อยละ 66.6

2. ด้านหลักการพึ่งตนเอง พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับในระดับมาก (4.01) โดยแยกรายละเอียดดังนี้ ร้อยละ 69.1 เกษตรกรได้รับการยืนยันมากที่สุดด้านจิตใจ (ทำตนเป็นที่พึ่งของตนเองคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง) รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มีการจัดการพื้นที่ของตนเอง รู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ) เป็นร้อยละ 53.7 และด้านสังคมและชุมชน (ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน, ร่วมสร้างเครือข่ายชุมชน) คิดเป็นร้อยละ 47.1

3. ด้านการทำอาชีพที่สอดคล้องกับแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับในระดับปานกลาง (2.78) โดยแยกรายละเอียดดังนี้ ร้อยละ 41.4 เกษตรกรได้รับการยืนยันมากที่สุดคือ การเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไข่เป็นอาหารครอบครัว ใช้ข้าวเปลือก รำปลายข้าวจากการทำนา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากการปลูกพืชไร่ เศษผักจากการปลูกผัก ได้รับการยืนยันมากที่สุด รองลงมา คือ การใช้ปุ๋ยคอก และทำปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยเคมี ร้อยละ 38.0 และการปลูกผักสวนครัว (ลดรายจ่ายด้านอาหาร) ร้อยละ 34.9

4. ด้านปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิต พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับในระดับปานกลาง (2.75) โดยแยกรายละเอียดดังนี้ ร้อยละ 48.0 เกษตรกรได้รับการยืนยันมากที่สุดด้านอาหาร (อาหารที่ให้โปรตีน, อาหารให้พลังงานอาหารที่ไว้วิตามินและเกลือแร่) รองลงมา คือ ด้านยารักษาโรค (ปลูกพืชสมุนไพรและเครื่องเทศ) ร้อยละ 21.4 และด้านที่อยู่อาศัย (บ้านที่อยู่อาศัยและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ทำพื้นบ้านและฝาเรือนจากไม้ไผ่ มะพร้าว หมาก ตาล มุงหลังคาโดยใช้ใบไม้ใบหญ้า เช่น ใบสีก ใบคา หญ้าคา หญ้าแฝก) ร้อยละ 9.4

5. ด้านการดำเนินชีวิตทางภาคเกษตร พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับในระดับปานกลาง (3.08) โดยแยกรายละเอียดดังนี้ ร้อยละ 33.1 เกษตรกรได้รับการยืนยันมากที่สุดคือ การขยายโอกาส (พัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยร่วมมือสร้างอาชีพต่างๆ ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่) รองลงมา คือ การลดรายจ่าย

(ทำพืชผักสวนครัวรั้วกินได้, ทำงานการปลูกสวนครัวในบ้าน) ร้อยละ 14.0

6. ด้านการนำไปปฏิบัติต้องมีความพอเพียงในด้านต่างๆ พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับในระดับมาก (3.99) โดยแยกรายละเอียดดังนี้ ร้อยละ 62.61 เกษตรกรได้รับการยืนยันมากที่สุดคือ ความพอเพียงด้านจิตใจ (มีจิตใจเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทรประนีประนอมนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก) รองลงมาคือ ความพอเพียงด้านสังคม (ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน, รู้รักสามัคคีในชุมชนและคณะ) ร้อยละ 62.6

ด้านปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เกษตรกรบ้านแม่สาใหม่ส่วนใหญ่พบว่าประสบปัญหาในประเด็น 1) ผู้ส่งสาร การเข้าถึงเกษตรกรทำได้ยาก เนื่องจากเกษตรกรเป็นชาวเขา การรับรู้เรื่องของผู้ส่งสารอาจไม่ชัดเจน สื่อสารไม่ตรงกัน 2) เนื้อหาสาระเนื้อหาบางที่เข้าใจยาก ผู้ส่งสารไม่สามารถทำให้เกษตรกรสนใจเนื้อหาได้ 3) ช่องทางการสื่อสารการเข้าถึงหมู่บ้านไม่ยาก แต่ไม่มีหน่วยงานใดเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง 4) ผู้รับสาร การเปิดรับความรู้ใหม่ๆ ของเกษตรกรยังไม่มากพอ

วิจารณ์และสรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ระดับการยอมรับในเรื่องแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 3 ประเด็นคือ ประเด็น การปฏิบัติตน (การประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและซื่อสัตย์), หลักการพึ่งพาตนเอง (ด้านจิตใจ: ทำตนเป็นที่พึ่งของตนเองคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง) และการนำไปปฏิบัติต้องมีความพอเพียงในด้านต่างๆ (ความพอเพียงด้านจิตใจ: มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทรประนีประนอมนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก) ตามลำดับ

ส่วนระดับการยอมรับในเรื่องแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของการเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลางประกอบด้วยประเด็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต (ด้านอาหาร: อาหารที่ให้โปรตีน, อาหารให้พลังงาน, อาหารที่ให้วิตามินและเกลือแร่), การประกอบอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (การเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไข่เป็นอาหารต่อครอบครัว ใช้ข้าวเปลือก รำปลายข้าวจากการทำนา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากการ ปลูกพืชไร่ เศษผักจากการปลูกผัก) และการดำเนินชีวิตทางภาคเกษตร (การขยายโอกาส: พัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยร่วมมือสร้างอาชีพต่างๆ ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับ Rungkawa (2012) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการสื่อสารกับการยอมรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในด้านความรู้ทัศนคติ และการยอมรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติพบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีความรู้ด้านคุณธรรมมากที่สุด ตามด้วยความมีเหตุผล ความรอบรู้ ภูมิคุ้มกัน และความพอประมาณ ตามลำดับ เกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยพบว่า มีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งด้านจิตสำนึก ส่วนการยอมรับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัตินั้น กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดอยู่ในขั้นตอนของ “การตัดสินใจ” ที่จะยอมรับแนวคิดไปปฏิบัติในขั้นของการดำเนินการในการปฏิบัติตนเพื่อจะนำไปสู่หลักการพึ่งพาตนเองในขั้นต่อไป สำหรับการปฏิบัติในระดับ “ขั้นตัดสินใจ” นั้น เกษตรกรตัดสินใจยอมรับแนวเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการประกอบอาชีพโดยมุ่งเน้นการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย โดยเฉพาะปัจจัยการผลิตและหันมาผลิตใช้เอง เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ ตลอดจนหาการผลิตสินค้าเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงความผันผวนด้านราคา มีผลผลิตหลากหลายไว้บริโภค และเหลือจึงขาย แจกจ่าย และแลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้าน ในด้านสังคมมีความเอื้อเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนแรงงาน

ร่วมกันแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม เป็นต้น และสอดคล้องกับ Simarak (2012) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรจังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทยพบว่า ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรจังหวัดพิษณุโลกประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บริบทและภูมิหลังของเกษตรกร 2) เนื้อหาสาระปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) กระบวนการเรียนรู้ 4) องค์ประกอบและปัจจัยเกื้อหนุน 5) ผลการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่บริบทและภูมิหลังด้านเจตคติเนื้อหาสาระปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกระบวนการเรียนรู้และองค์ประกอบ/ปัจจัยเกื้อหนุนมีอิทธิพลต่อองค์ประกอบที่ 5 คือผลการเรียนรู้ของเกษตรกรนั้นคือการวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้ผลลัพธ์เป็นฐานนำไปสู่องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยองค์ประกอบทั้ง 5 ในรูปแบบการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทั้งหมดในการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรซึ่งองค์ประกอบในเรื่องของกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกรมีผลต่อการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุดนั่นหมายถึงการเรียนรู้ของเกษตรกรขึ้นอยู่กับ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ดีให้แก่เกษตรกรรองลงมาคือองค์ประกอบและปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ของเกษตรกรเนื่องจากหน่วยงานของภาครัฐต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่องทั้งทางด้านบุคลากรและงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษา พบว่า การจัดการอบรมหรือการประชุมให้ความรู้และการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนโดยให้เกษตรกรเข้าร่วมเป็นประจำนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญส่งผลให้เกษตรกรผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และสามารถนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น ดังนั้นหน่วยงานของรัฐฯ หรือหน่วยงานส่งเสริมแนวคิด

เศรษฐกิจพอเพียงควรมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายเพื่อให้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเข้าถึงกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายได้มากขึ้น

2. จากการศึกษาลักษณะเกษตรกรที่สามารถนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติพบว่าเกษตรกรที่สามารถนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดีนั้นจะเป็นเกษตรกรที่มีความสนใจระต่อหรือรันทหาความรู้และสนใจเข้ารับการอบรมหรือร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอเป็นเกษตรกรที่มีความรู้ในแนวทางการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี และมีกิจกรรมหลากหลายในพื้นที่ทางการเกษตรของตนเอง ดังนั้นหน่วยงานหรือนักส่งเสริมที่ต้องการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปยังกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรเหล่านี้ ควรจะเริ่มวางเป้าหมายจากกลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ก่อน

3. ปัจจัยที่สำคัญประเด็นหนึ่งที่มีผลต่อการนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเกษตรกร คือ ภาระหนี้สินของเกษตรกร ดังนั้นหน่วยงานหรือนักส่งเสริมที่ต้องการส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปยังกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรเหล่านี้จะต้องมีหลักสูตรการจัดทำบัญชีครัวเรือนบัญชีฟาร์มอยู่ในหลักสูตรของการอบรมอยู่เสมอ เพื่อฝึกฝนให้เกษตรกรรู้จักการจัดการบริหารรายได้รายรับของตนเองควบคุมปัจจัยความเสี่ยงลดสิ่งรายจ่ายในสินค้าฟุ่มเฟือย สนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์สวัสดิการต่างๆให้กับเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายทำได้ดีขึ้น

4. ข้อเสนอแนะในการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรพบว่า 1) ด้านผู้ส่งสาร ควรมีผู้ส่งสารที่มีความรู้และความสามารถในการสื่อสารภาษาท้องถิ่นได้ 2) ด้านเนื้อหาควรใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารกับเกษตรกร 3) ด้านผู้รับสาร ควรมีความกระตือรือร้น เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนพร้อมที่จะเปิดรับความรู้ใหม่ๆ จากภายนอก

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560 คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร และคณะคณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ตลอดจนเกษตรกรบ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- Rungkawat, N. 2012. **Communication process and adoption of sufficiency economy philosophy by farmers in Chiang Mai Province.** Thesis (Doctor of Philosophy (Agricultural Extension and Rural Development) Chiang Mai University. Chiang Mai. [In Thai]
- Simarak, S. 2012. **Learning model on sufficiency economy philosophy for farmers in Phitsanulok province, Thailand.** Thesis (Doctor of Philosophy (Agricultural Extension and Rural Development) Chiang Mai University. Chiang Mai. [In Thai]
- Taweerat , P. 1997. **Research methodology in behavioral sciences and social sciences (7thed.).** Srinakharinwirot University. Bangkok. [In Thai]
- Yamane, T. 1967. **Statistics: An Introductory Analysis.** New York; Harper and Row. 886 p.